

Oslo, 21.05.2026

ForUMs posisjonsnotat til klimaforhandlingsmøtet SB64 i Bonn, juni 2026

Klimadugnad i en splittet verden

Klimaforhandlingsmøtet SB64 i Bonn i juni 2026 vil preges av geopolitisk uro, svekket tillit mellom stater og et stadig mer fragmentert internasjonalt samarbeid. Det multilaterale systemet er under press, og klimaarbeidet rammes av politisk polarisering, budsjettkutt og handlingslammelse.

Nå må de landene som fortsatt ser verdien av samarbeid, rettferdighet og vitenskapsbasert politikk, stå sammen. At dette fortsatt gjelder flertallet, så vi da 141 land støttet Vanuatus FN-resolusjon om staters ansvar for klimahandling i FNs generalforsamling i mai 2026, og kun åtte land stemte i mot. For norsk sivilsamfunn er budskapet tydelig: Norge bør aktivt alliere seg med de landene og gruppene som fortsatt vil noe med klimaforhandlingene, og bidra til å holde fokus på den globale klimadugnaden, gjennom en helhetlig og bred arkitektur for iverksettelse.

I april samlet 57 land og sivilsamfunn seg i Santa Marta i Colombia til den første internasjonale konferansen om omstillingen bort fra fossil energi. Til tross for mål om utslippskutt har det internasjonale klimarammeverket i liten grad adressert hovedårsaken bak klimaproblemet: Forbrenningen og produksjonen av kull, olje og gass. Det har gjort det mulig å diskutere klimamål uten å anerkjenne utfordringene med verdens energisystem. Santa Marta har åpnet et forum for å diskutere løsninger som angriper årsaken, ikke bare symptomene, på klimakrisen.

Skal Parisavtalen forbli relevant, må også ansvaret for utslippene fra fossil energi inn i kjernen av klimarammeverket. Det innebærer utfasing av subsidier, stans i nye letelisenser, veikart for utfasing av fossil energi og sterkere økonomiske virkemidler. Uten en tydelig, rettferdig og tidsbundet utfasingsplan vil Parisavtalens troverdighet svekkes.

Politisk samling for handling og gjennomføring

Framdriften i UNFCCC avhenger av at land som vil levere på klimamålene koordinerer posisjoner og opprettholder presset på ambisjon og gjennomføring. Norge har særskilte forutsetninger for å spille en brobyggende rolle, både gjennom eksisterende samarbeid på tvers av forhandlingsblokker og gjennom Umbrella-gruppa. Umbrella-gruppa har nå, uten USA og Russland, men med Storbritannia, muligheten til å bli en mer konstruktiv stemme for utslippskutt.

ForUM forventer at Norge:

- Aktivt bruker sin rolle i Umbrella-gruppa og samarbeidet med progressive land på tvers av i-land og u-land til å presse fram høyere ambisjoner for utslippskutt.
- Bruker sine bilaterale og multilaterale relasjoner til å oppmuntre og utfordre Australia og Tyrkia som COP31-formannskap, til å prioritere gjennomføring, høyere ambisjoner og reelle resultater fremfor enighet om laveste fellesnevner.

- Tar initiativ til tidlig dialog og samarbeid med Etiopia og African Group of Negotiators, i lys av et kommende afrikansk COP32-formannskap, for å styrke oppmerksomheten om klimatilpasning, tap og skade og afrikanske lands prioriteringer.

En global arkitektur for iverksettelse

Den første globale gjennomgangen (GST) bekreftet at verden er langt unna å nå 1,5-gradersmålet. ForUM mener det er behov for en mer helhetlig *global arkitektur for iverksettelse*, der sporene under og rundt UNFCCC og klimaregimet sees i sammenheng og forsterker hverandre. Dette er i tråd med Brasils tanker om *two-tier multilateralism*.

En slik arkitektur må ha utslippskutt som hovedprioritet, med rettferdig omstilling og energiomstilling som forutsetninger for politisk og sosial gjennomførbarhet. Iverksettelse handler også om tilpasning og finansiering som dekkes i neste kapittel. En global arkitektur for iverksettelse bør bygge på flere gjensidig forsterkende elementer:

Oppfølgingen av den globale gjennomgangen må gis tydeligere politisk retning

GST-resultatene fra 2023 ga klare signaler om hva det vil innebære å begrense global oppvarming til 1,5°C: rask omstilling bort fra fossil energi, kraftig oppskalering av fornybar energi og energieffektivisering, og utfasing av fossilsubsidier. Dette må omsettes i konkrete forventninger til landenes politikk, og oppdatering og gjennomføring av nye nasjonale mål (NDCs). I 2026 går startskuddet for den andre globale gjennomgangen som skal konkludere i 2028.

- I forbindelse med **GST-NDC-dialogmøtet** hvor landene deler erfaringer om hvordan resultatene fra GST integreres i nye klimamål, bør Norge ta til orde for:
  - En forpliktende integrering av veikartet for omstilling bort fra fossile energikilder i GST2.
  - At det rapporteres på både forbrenning, produksjon og utslipp fra fossil energi.
- I forbindelse med **UAE-dialogen** må Norge bidra til en konkretisering av hvordan oppfølgingen av den globale gjennomgangen kan skje i praksis. Norge må jobbe for at oppfølgingen:
  - Omfatter utvikling av helhetlige omstillingsveikart, inkludert nasjonale og internasjonale planer for utfasing av fossil energi.
  - Adresserer fossil energiproduksjon og de strukturelle forholdene som opprettholder avhengigheten av fossile ressurser, som økonomisk avhengighet, gjeldsbelastning og finansielle systemer som fortsatt favoriserer fossile investeringer.

Arbeidsprogrammet for utslippsreduksjoner (MWP): Fra dialog til leveranser

SB64 bør gi klar veiledning og konklusjoner om hvordan resultatene fra MWP kan brukes til å informere vedtak på COP31. Norge må bidra til å:

- Utvikle handlingsrettede, sektorspesifikke anbefalinger for utslippsintensive sektorer hvor utslippskutt er spesielt vanskelig som stål, sement og kjemikalieproduksjon.
- Styrke koblingen mellom MWP, nasjonale mål og oppfølgingen av GST gjennom nasjonale tiltak og politikk, investeringsløp og internasjonalt samarbeid, samt kobling til Handlingsagendaens prioriterte tema grønn industriell omstilling.
- Beslutte å videreføre MWP etter 2026, med fokus på å tette utslippsgapet og sikre rettferdig omstilling til framtid uten fossil energi.

Rettferdig omstilling må operasjonaliseres som et verktøy for raske utslippskutt

SB64 må legge grunnlaget for vedtak på COP31 om strukturen, omfanget og kjernefunksjonene til den nye mekanismen for rettferdig omstilling. Dette bør forankres i GST-resultatene om energi, industri, transport og avskoging. Mekanismen bør gi praktisk støtte og veiledning for reell rettferdig omstilling, samtidig som den fremmer arbeidstakerrettigheter, sosial dialog og deltakelse.

Norge må bidra til:

- Enighet om et utkast til beslutningstekst som tydelig skisserer struktur, mandat og kjernefunksjoner for mekanismen for rettferdig omstilling.
- At mekanismen forankres i GST-resultatene, særlig punktene som handler om energi, industri, transport og avskoging.
- At mekanismen formes som et praktisk verktøy for gjennomføring, med mandat til å støtte land gjennom veiledning, erfaringsdeling og anbefalinger.

Veikart for omstilling bort fra fossil energi (TAFF) og for stans og reversering av avskoging innen 2030. På COP30 tok Brasil initiativ til to veikart de som presidentskap skal skrive, som kommer på siden av forhandlingene, men som kan bli politisk viktige for å nå Parisavtalens mål. ForUM mener at omstillingen bort fra fossil energi går for sakte, samtidig som investeringer i ny fossil infrastruktur fortsetter. Omstillingen må sees på som kjernen i arbeidet med utslippskutt. Samtidig haster det å stanse avskogingen.

Norge bør:

- Bidra til at Brasils initiativ til et veikart for omstilling bort fra fossil energi inneholder tydelige tidslinjer for utfasing, stans i ny fossil ekspansjon, raskere utbygging av fornybar energi og styrket energieffektivisering.
- Støtte et veikart mot avskoging som blir et reelt verktøy for utslippskutt, med klare prioriteringer knyttet til verdikjeder, finansiering, rettigheter og rettferdig omstilling i skogsektoren.
- Jobbe for at veikartet mot avskoging omfatter et fokus på avskoging og konverteringsfrie forsyningskjeder, og identifisere løsninger og virkemidler for å nå dette målet, i samsvar med urfolks og lokalsamfunns rettigheter.

Initiativer som *Global Implementation Accelerator (GIA)* og *Belem Mission to 1.5* må brukes strategisk. GIA er ment å være et målrettet verktøy for å akselerere iverksettelse før 2030, med fokus på tiltak som kan utløse raske systemskifter.

Mission to 1.5 kan bidra til å avklare hva det faktisk innebærer å nå 1,5°C. I forbindelse med dette vektlegger Brasil ideen om *positive vippepunkter*: Situasjoner der politiske beslutninger, investeringer eller reguleringer utløser selvforsterkende endringer i teknologi, markeder og praksis, og som er avgjørende for å oppnå tilstrekkelige utslippskutt før 2030.

GIA bør derfor konsentreres om et begrenset antall høyeffektsområder der slike vippepunkter er realistiske. Norge har mye å bidra med her. Norges vellykkede elbilpolitikk beskrives allerede som noe som har utløst et globalt vippepunkt for utslippskutt i transportsektoren.

Klimatilpasning, tap og skade

Selv om rammeverk for klimatilpasning og tap og skade er etablert, gjenstår det mye før støtte når fram i praksis og i tilstrekkelig skala. Operasjonaliseringen av det globale målet for klimatilpasning (GGA) er avgjørende for å omsette politiske vedtak til reell motstandsdyktighet.

SB64 må følge opp Belém-Addis Abeba-prosessen ved å bidra til at det utvikles en tydelig arbeidsplan for videre iverksettelse av GGA. Her må det tydeliggjøres hvordan vedtatte indikatorer og metodikk for GGA skal brukes aktivt i nasjonal tilpasningsplanlegging, prioritering og finansiering, med særlig vekt på sårbare grupper.

Samtidig må Baku Adaptation Roadmap (BAR) bidra til økt samordning og framdrift i tilpasningsarbeidet under UNFCCC. Veikartet bør være tydelig rettet mot iverksettelse, styrke sammenhengen mellom relevante arbeidsstrømmer og institusjoner, og sikre at utviklingsland får tilgang til nødvendige gjennomføringsmidler.

På tap og skade må arbeidet på SB64 i større grad dreies fra institusjonsbygging til raskere, mer forutsigbar og rettighetsbasert støtte som styrker lokal kapasitet og grunnleggende tjenester.

ForUM forventer at Norge:

- Arbeider for at SB64 leverer konkrete og handlingsrettede utfall av Belém-Addis Abeba-prosessen, inkludert en tydelig arbeidsplan for videre iverksettelse av GGA.
- Bidrar til at arbeidet med GGA følges opp med indikatorer og metodikk som bygger på den beste tilgjengelige vitenskapen, framtidsrettete klimascenarioer, samt urfolks og lokalsamfunns kunnskap. Disse må også være relevante for videreutvikling og iverksettelse av nasjonale tilpasningsplaner.
- Støtter utvikling av veiledning for operasjonalisering av de vedtatte tilpasningsindikatorer, inkludert krav til data, målemetoder og nødvendig teknisk og finansiell støtte til land med begrenset kapasitet.
- Jobber for at Baku Adaptation Roadmap styrker framdriften mot GGA gjennom bedre samordning og tydelig fokus på gjennomføring, samt sikrer utviklingsland tilgang til finansiering, teknologi og kapasitetsbygging og bred deltakelse fra sivilsamfunn, urfolk og lokalsamfunn.
- Støtter at tap og skade-mekanismene, inkludert Santiago-nettverket og fondet for tap og skade, videreutvikles slik at støtte når lokalsamfunn og sentrale tjenester som helse,

utdanning og sosial beskyttelse, og bidrar til å styrke lokal kapasitet og rettighetsbaserte tilnærminger.

Klimafinansiering: Fra løfter til leveranser

Manglende leveranser på klimafinansiering er en hovedårsak til tillitskrisen i klimaforhandlingene. ForUM understreker at offentlig klimafinansiering, i tråd med Parisavtalens artikkel 9.1, er en forpliktelse og må stå i sentrum.

Klimafinansiering må også sees i sammenheng med artikkel 2.1(c) om å gjøre alle finansstrømmer forenlige med lavutslippsutvikling og klimatilpasning. SB64 må bidra til konkrete styringssignaler, blant annet gjennom utfasing av fossile subsidier, styrking av offentlige finansielle rammeverk og en tydeligere rolle for multilaterale utviklingsbanker i tråd med Parisavtalen.

ForUM forventer at Norge jobber for:

- At det nye arbeidsprogrammet for klimafinansiering under artikkel 9 gir klarhet i hva som faktisk leveres som offentlig klimafinansiering, hvordan dette forholder seg til det nye kollektive finansieringsmålet (NCQG), og sikrer høy kvalitet gjennom mer tilskudd, bedre vilkår og reell tilleggsmessighet.
- Å tydeliggjøre industrialiserte lands andel av NCQG, og at offentlig klimafinansiering utgjør et forutsigbart og rettighetsbasert fundament for øvrige finansstrømmer.
- At oppfølgingen av artikkel 2.1(c), blant annet gjennom Veredas-dialogen, gir beslutningsrelevant veiledning om hvordan finansstrømmer bringes i samsvar med klima- og rettferdighetsmål, inkludert utfasing av fossile subsidier og styrket rolle for multilaterale utviklingsbanker.
- At finansiering i større grad når sårbare grupper, gjennom forenklet og direkte tilgang, bedre støtte til lokalt forankrede tiltak, og økt vekt på klimatilpasning av sosiale tjenester som utdanning, helse, vann og sanitær, med bedre rapportering på hvem som faktisk nås, inkludert alders- og kjønnsdelte data.
- Tilpasning til mottakerlandenes kapasitet, særlig i minst utviklede land og små øystater. Samtidig må tilpasningen i større grad støtte rettferdig omstilling gjennom sosial beskyttelse og kompetanseutvikling.

Barns rettigheter

Barn utgjør om lag en tredjedel av verdens befolkning, og må leve lengst med konsekvensene av klimaendringene. ForUM støtter arbeidet for å følge opp ekspertdialogen om barn og klima, og mener SB64 representerer en viktig mulighet til å sikre at anbefalingene fra dialogen integreres i eksisterende mandater og arbeidsprogrammer under UNFCCC.

ForUM mener at Norge bør:

- Arbeide for en tydelig og strukturert oppfølging av ekspertdialogen om barn og klima, for eksempel gjennom UAE-dialogen.

- Støtte systematisk integrering av barns rettigheter i relevante spor, inkludert Global Goal on Adaptation, tap og skade, MWP og Action for Climate Empowerment (ACE).
- Bidra til at datagrunnlag og indikatorer som utvikles under UNFCCC i større grad tar høyde for barns særskilte sårbarhet og behov.

Posisjonsnotatet er koordinert av ForUM på vegne av medlemsorganisasjonene i klimagruppa

